

so l. 1837 njegove „Svete pesmi“ drugega pomnoženega natisa na svetlobo prišle le v Bohoričici, ne več v Metelčici.

Hvalno je nekdam Valvazor (r. l. 1641 v Ljubljani, u. 1693 v Kerškem) preslavljal svojo domovino (cf. Ehre des Herzogthums Krain. Laibach. 1689); tako so sedaj Slovenci preslavljevati jeli svoj narod in razum besed nabirati tudi pesmi narodne. Da ne omenjam nekterih „Koroških ino Štajarskih“, ki jih je bil na svetlo dal Matija Ahacel (r. leta 1779, u. 1845) v Celovcu l. 1833, II. 1838, in drugih, povem naj le, da na Štajarskem je bil med prvimi Stanko Vraz (roj. l. 1810, um. 1851), na Kranjskem pa za Vodnikom, po katerem so nekatere narodne tiskane bile tudi v Čbelici, vzlasti Poljak Emil Korytko (r. l. 1813 v Levovu, u. l. 1839 v Ljubljani). Mikavno je brati, kako je l. 1838 v ta namen budil Slovence po Kranjskem, naj po zgledu družih Slovanov, na pr. Rusov, Čehov, Poljakov in Serbov, nabirajo i oni narodne pesmi, prislvice, pravljice ter naj popisujejo šege in navade, sploh domače življenje svojega naroda (gl. Illyr. Bl. Nr. 25. Den Freunden des Slaventhums in Krain; ein Slave aus Norden), in kako že v št. 29., kjer napoveduje l. zvezek „Slovenskih pesmi kranjskiga naroda“, za poslano dragoceno stvarino med drugimi hvalo daje tudi profesorju Metelku. Vidi se iz tega, da je Metelko koj pripravljen bil pospeševati napovedano delo slovensko. Do l. 1844 je prišlo pet zvezkov omenjenih pesmi na svetlobo, toda Korytko ni doživel še prvega ne, ki je bil tiskan l. 1839 v Ljubljani; v Zagrebu pa je ravno to leto na svet izdao Stanko Vraz „Narodne Pesmi ilirske, koje se pevaju po Štajerskoj, Kranjskoj, Koroškoj i zapadnoj Ugárske“.

Pravila

slovenskega učiteljskega društva s sedežem v Ljubljani.

(Konoc.)

§. 9.

Vsak družbenik ima pravico do društvenih časopisov, knjig, muzikalij in sploh do društvene knjižnice, da sme po odmerjenem bralnem redu brati in si reči iz knjižnice izposojevati.

Gospodarenje.

§. 10.

Društveno gospodarenje oskerbuje odbor, v katerem je 15 odbornikov. Ti so: pervosednik, njegov namestnik, zapisnikar, njegov namestnik, knjižničar, blagajnik in še devet drugih odbornikov. Vse te izvoli občni zbor.

§. 11.

Pervosednik ali njegov namestnik sklicuje, kedar je treba, odborove shode ali seje, je vodi, ter podpisuje vsa pisma, ki zadevajo društvo. Zraven tega ima tudi pravico, ako je treba hitro kaj kupiti ali plačati, da sme izvanredno dovoliti iz blagajnice največ deset gold., kar pa mora potem v prvi odborovi seji naznaniti. Zapisnikar piše pri sejah zapisnik, in sprejemlje, spisuje in podpisuje s predsednikom vred vsa društvena pisma. Knjižničar naročuje, kupuje in shranjuje društvene časopise, knjige in muzikalije, kakor mu odbor ali občni zbor naroča. Blagajnik vpisuje ude, pobira, shranjuje in po pervosednikovem naročilu tudi izplačuje denarje, in o vsem tem pri občnem zboru sporoča, in kaže račun.

§. 12.

Odbor sklicnje občni zbor in vsakoršne učiteljske shode, napravlja besede in veselice, zastavlja posamesnim družbenikom in občnemu zboru potrebna vprašanja in razprave, določuje, kateri šolski časopisi, ktere knjige in muzikalije se naročujejo in nakupujejo, ter je sploh društvu zastopnik proti vnanjem.

Da so pa odborovi sklepi veljavni, mora biti 8 odbornikov pričujočih. Odbor sklepa z nadpolovično večino glasov pričujočih odbornikov. Kedar je enoliko glasov, razsodi pervosednik.

§. 13.

Vsako leto v velikih šolskih počitnicah skliče odbor občni zbor svojih družbenikov, in določi, ktere reči in po kateri versti se bodo v zboru obravnavale. Občni zbor voli pervosednika, blagajnika in potem še trinajst drugih odbornikov, izmed katerih pa potem odbor voli pervosednikovega namestnika, zapisnikarja, njegovega namestnika in knjižničarja.

Občni zbor voli tudi tri pregledovalce društvene blagajnice in knjižnice, ter razsoja vse prepire med posamesnimi družbeniki in med odborom in sploh vse iz društvenega razmérja.

§. 14.

Komur se časopisi, knjige in muzikalije izposojujejo, sprejema in vračuje je na svojo škodo, ako bi se kaj zgubilo ali pokvarilo. Škodo to določujejo pervosednik, knjižničar in blagajnik.

§. 15.

Zastran razpošiljanja društvenega blagá in vèrste pri branji sestavi po potrebi odbor bralni red, po katerem se mora na tanko ravnati vsak, ki kaj potrebuje iz društvene knjižnice.

§. 16.

Društvena imovina se ne sme deliti. Ako bi kedaj društvo nehalo, naj se gotovi novci precej dadó društvu „v pomoč učiteljskim vdovam

in sirotam na Kranjskem“, ali kakemu drugemu enakemu blagemu namenu; knjige, časopisi in muzikalije pa naj se dadó pripravniskim šolam (v §. 1. omenjenih pokrajinah) po odborovem določilu. — Društvo pa neha takrat, ako bi razen odbora ne imelo več, nego 20 družbenikov.

§. 17.

Pravila se smejo le v občnem zboru prenarediti z večino dveh tretjin pričujočih udov.

Matematična terminologija.

Sostavil prof. Ivan Tušek.

(Dalje.)

- Nebenscheitel — sovrh.
 Negativ — negativen, nikaven.
 Neigung — naklon.
 Neigungswinkel — naklonji kot.
 Nenner — imenivec.
 Neperische Analogie — Neperjeva analogija, N. nalika.
 Nominaldefinition — besedna oznamba.
 Note (Scholie) — dodatek, opomba.
 Normale — pravilnica.
 Nulle — ničla, ničica.
 Nullwinkel — ničevni kot.
- O.**
- Oberfläche — površje.
 Oktaeder — oktaeder.
 Oktagon — oktagon.
 Ordinate — ordinata, rédnica.
 Ordinatenaxe — ordinatja os, redniška os.
 Ordnen die Gleichung — urediti enačbo.
 Ordnung — réd.
- P.**
- Parabel — parabola, metnica.
 Parabolischer Bogen — parabolni oblok.
 Parameter — parameter, pamera.
 Parallel — vzporeden, enakotečen.
- Parallelismus — vspeorednost, enakotečnost.
 Parallelogramm — paralelogram, vspeorednik.
 Parallelepiped — paralelepiped.
 Partialdivident — delni deljenec.
 Partialprodukt — delni produkt, delni zmnožek, delni izvod.
 Partialquotient — delni kvocient, delni količnik.
 Pentagon — pentagon.
 Pentagonalzahl — peterokotno število.
 Pentedekagon — pentedekagon.
 Perimeter — obseg, obod.
 Periode — perioda, povračaj.
 Periodisch — povraten.
 Peripherie — periferija, obód.
 Per mille — odtisoček.
 Permutation — premestba.
 Permutationsform — premeščaj.
 Permutiren — premestiti, premeštvanje.
 Perpendikel — perpendikel, navpičnica.
 Plus — več.
 Pol — pol, tečaj, skrajnik.
 Polaraxe — polarna os.
 Polarcoordinaten — polarne koordinate, polarne soorednice.